

Касюхнич В.Ю.

к. е. н.

ДП «Ліси України»

м. Київ

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЛІСОВОГО КОМПЛЕКСУ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ

Сьогодні ринок продукції лісового комплексу знаходиться в процесі трансформації, викликаній реформуванням галузі лісового господарства, а також технологічним прогресом в лісовому комплексі. Виробництво традиційних видів продукції лісового комплексу скорочується, тоді як обсяги виробництва та споживання нових видів продукції зростають.

Нові економічні умови, зміна нормативного забезпечення лісової галузі змушують шукати відповідні форми та інструментарій управління суб'єктами господарювання лісового комплексу, використовуючи принципи та технології стратегічного управління, які можна реалізувати стосовно таких його найважливіших складових, як життєвий цикл продукції. З урахуванням цієї специфіки, економіка лісового комплексу суттєво відрізняється від економіки інших відновлюваних ресурсів. З погляду лісозаготівельної галузі використання лісу, зокрема його рубка, сприймається як етап споживання лісових ресурсів – заготівля деревини. Проте з точки зору власника лісу, рубка є завершальним етапом лісозаготівлі і одночасно вихідною точкою його відновлення. Методи та способи заготівлі лісу в значній мірі визначають характер процесу відновлення, його тривалість, продуктивність і інші характеристики. Крім того, вік деревостану, який вимірюється десятиліттями, обмежує можливості прогнозування попиту на деревину та виступає як чинник, що визначає сталий розвиток лісових підприємств в довгостроковій перспективі.

Перехід до заготівлі деревини на лісопромислових плантаціях – інноваційна та перспективна. При цьому на думку багатьох вчених-економістів та практиків лісової галузі, така стратегія лісокористування та відтворення сировини, яка дозволяє за рахунок скорочення життєвого циклу виробництва продукції лісового господарства повисити стійкість функціонування підприємств лісового комплексу та точність прогнозів їх розвитку [1, 2]. Під час створення та управління лісовими плантаціями виконуються такі дії, як: посадка дерев, догляд за ними, вилучення деревини, її первинна обробка та доставка споживачам для подальшої глибокої переробки, після цього цей процес повторюється.

Попит на лісові товари починається лише на останньому етапі вирощування лісу. При цьому вибір лісових порід та умов для вирощування

деревини може бути обґрунтованим для формування майбутньої пропозиції на ринку сировини. Проте, для того, щоб на ринку з'явилася готова продукція з деревини, треба чекати кілька десятиліть, поки продукція набуде необхідних якісних характеристик, таких як щільність, довжина волокна, візерунок, текстура та інші. Протягом тривалого періоду вирощування лісу, традиційні стратегії управління часто втрачають свою ефективність. Скорочення тривалості етапу створення товару в двічі чи більше під час лісопосадки вирощування деревини може призвести до отримання в два-три рази більше готової продукції протягом 60-80 років, порівняно з традиційною системою вирощування (природні та штучні насадження). З точки зору стратегічного управління розвитком лісового сектора, створення та експлуатація лісопромислових плантацій вимагає оцінки продуктивності підприємств з урахуванням тимчасового чинника відтворення сировинної бази.

У випадку інтеграції виробництва деревообробних та переробних підприємств, вони отримують додаткові, швидко відновлювані джерела деревної біомаси та цільових сортиментів. Лісогосподарське виробництво сприяє швидкому відтворенню лісових ресурсів, зберігаючи природні лісові екосистеми. При цьому підприємства дотримуються принципів раціонального лісокористування, забезпечуючи прибутковість та ефективність лісового бізнесу без шкоди для довкілля та лісових екосистем. Тому інтеграція є найважливішим інструментом стратегічного розвитку, пов'язаним з об'єднанням у єдине ціле різноманітних раніше частин та функцій. В ході інтеграції можливе придбання або включення до підприємства нових виробництв, що входять до технологічного ланцюжка випуску старого продукту на сходах до або після процесу виробництва.

В рамках економічних систем, що склалися, інтеграція веде до підвищення рівня їх цілісності та організованості. У ринковій економіці динамічний процес інтеграції означає підвищення ефективності господарювання, а його рівень є одним з показників розвитку економіки нашої країни. Відомо, що стратегія інтеграції виправдана, коли підприємство може підвищити свою рентабельність, контролюючи різні стратегічно важливі ланки у ланцюзі виробництва та збуту продукції. Інтеграція деревообробних підприємств з лісогосподарськими дозволить не лише збільшити обсяги виробництва продукції, а й знизити собівартість виробництва.

Список використаних джерел

1. Шкуратов О.І. Оцінка конкурентного потенціалу лісогосподарських підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць*. Львів: РВВ НЛТУ України. 2013. Вип. 23.03. С. 309–314.

2. Дребот О.І., Шершун М.Х., Шкуратов О.І. Збалансований розвиток лісового сектору економіки в контексті європейської інтеграції України: монографія. К.: Аграрна наука, 2014. 317 с.

Никитюк Ю.А.

д.е.н., старший дослідник

Поліський національний університет

м. Житомир

ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА ВЗАЄМВІДНОСИН УЧАСНИКІВ РИНКУ ЛІКАРСЬКОЇ РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ

Одночасно з розвитком економічних відносин на території нашої країни посилюється вплив ринкових регуляторів на економічні відносини в сільськогосподарській сфері. Суб'єкти господарювання мають усі умови для виготовлення якісної лікарської рослинної сировини, для чого слід розробити теоретичне та нормативно-правове регулювання процесу виробництва, щоб забезпечити сталий розвиток економіки.

Важлива роль лікарського рослинництва у внутрішній і зовнішньоекономічній діяльності держави обумовлює високу значимість регулювання ринкових процесів даної сфери національного господарства країни в умовах глобалізації економічних процесів. Відповідне реагування суб'єктів ринкових відносин на зміну кон'юнктури ринку лікарської рослинної сировини можливо досягти через використання системи державних заходів організаційного, економічного і нормативно-правового регулювання ринкових процесів з метою створення потужної сировинної бази, що сприяють підтриманню пропорційності попиту і пропозиції. Загалом, державне регулювання ринку лікарської рослинної сировини передбачає функціонування системи організаційно-економічних і адміністративних заходів, механізму їх реалізації і ефективну структуру управління, що дозволяє забезпечити прямі і зворотні зв'язки держави з усіма суб'єктами ринкових відносин.

Таким чином, метою регулювання конкурентоспроможних відносин при теперішніх обставинах вважається розвиток і охорона мотиваційних здатностей внутрішнього конкурентного середовища, зосередженого на задоволенні потреб споживачів. На нашу думку, держава повинна сприяти не тільки формуванню сприятливих умов для конкурентної боротьби, а й забезпеченню особливостей конкурентоспроможних взаємин (рис. 1). Тому до першочергових напрямів державного регулювання ринку лікарської